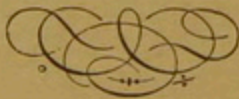

զած են Սրբոց Յակօրեանց Միաբանութեան. նպատած է Հայ գրականութեան տարածման ու վայելման մասնաւորաբար Պաղեստինի շրջանակին մէջ, և կարելի դարձուցած է հատորումը քերթողական և գրական արդիւնքներու, որոնք թէ և հեռու են 'բացառիկ գագաթներ' նկատուելէ բայց անվարան կրնան կենալ մօտիկը Սփիւռքի ուրիշ օտաններէն յայտնուող աստղերու:

Դուրեան պատրիարքի Հովուական Միկնդով յարգարուած անգաստանը, զըմբախտարար, կը մնայ լքուած: Յուսալի է որ երուսաղէմ և մանաւանդ Սրբոց Յակօրեանց մայրավանքը դառնան պարարտ հող մը, հարուստ՝ պատմական, աւանդական, աստուածաշնչական, հոգեւոր և իմացական տարրազարդութիւններով, որպէսզի արդար ակնկալութիւնը ունենանք Հայ գրականութեան մէջ կրօնական բանաստեղծութեան մշակումին: Կրօնական նրիթեր, արձակ կամ քերթողական գրականութեան որեւէ մէկ սեւին մէջ, սքանչելի ատաղձներ կրնան հայթայթել ստեղծումի: Հազիւ ուրախացնող աստիճանով մը միայն, հոգեկան և իմացական այդ մարզանքը զգալի է Սիոնի երեսնամեայ էջերէն: Սրբոց Յակօրեանց Միաբանութեան սարկաւազներուն և վարդապետներուն կը մնայ Սիոնի յիսնամեակի համար պատրաստել կոչունքի սեղան մը, զոր զարդարել կարենան համադամներով՝ մտքի, սրտի, հոգիի զաշտերէն միախառնուած, մարդկային կեանքի ուրախութեան և տրտմութեան բարձունքներէն ու խորութիւններէն քաղուած, և հետեւաբար կարօտովը յաւերժին, ներկայութեամբը մարդուն խորունկ ըզձանքներուն և սէրերուն:

ԹՈՐԳՈՄ ՎՐԴ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՓՈՔՐ ԲԱՅՑ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹ ՄԸ

Ո՞վ կրնայ մտածել թէ Ամերիկայի հեռւոր մէկ անկիւնը Գալիֆօրնիոյ Սաքրամենթո քաղաքին մէջ կայ հազիւ 30 տնուոր Հայ գաղութ մը, որ իր ազգային և եկեղեցական կազմակերպութեամբ կրնայ օրինակ հանդիսանալ Սփիւռքի շատ մը Հայ գաղութներուն: Նոյն թիւը ունեցող Ամերիկահայ ուրիշ գաղութները՝ զուրկ եկեղեցիէ և ազգային կազմակերպութիւններէ, բռնած են ձուլման ճամբան: Սաքրամենթոյի հայոց ճիւղերով մարմին կ'առնէ Հայուն փրկարար լատար, Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ խոնարհ մէկ յարկը: Կը գնուի հին սրահ մը, զոր սակայն Հայուն յարատեւող ճիւղերն ու հաւատքը կը վերածեն անհաւատալիօրէն նոր ու սիրուն Եկեղեցիի մը: Բանուորները գործին. հայ ճարտարապետ մը՝ Սարգիս Շիրինեան, իր շուրջ հաւաքած գաղութին խումբ մը պատուական տարէց ազգայինները և ամերիկացիները խառնարկները. ամէն օր քիչ մը, իրենց աշխատանքին պահերէն վերջ, հետեւայ այդ սրահը կը կերպարանափոխեն Եկեղեցիի մը: Յետոյ Եկեղեցւոյ կողքին նոյն ձևով կը բարձրանայ գաղութին ի հիմանէ նոր և շատ զողտրիկ սրահը, ուր ամէն Կիրակի ու շաբթուան գրեթէ բոլոր օրերը պիտի հաւաքուին հեռւոր այս գաղութի հայորդիները, ամէն օր բան մը աւելիով նորոգելու իրենց ժառանգութիւնէն, նախնեաց հաւատքէն ու աւանդութիւններէն, ամէն օր քիչ մը աւելիով ամրապնդելու իրենց հոգին ընդգէմ այլասերող ու ապագայնացնող օտարերկրեայ պայմաններուն:

Սրտի ճմուռով միայն կրնաս տեսնել թէ ինչպէս Սաքրամենթոյէն շատ աւելի մեծ թիւով, մինչև 5-600 անձերով Հայ գաղութներ, կը մնան անկազմակերպ, զուրկ եկեղեցական և ազգային վարչութիւններէ:

Ու տակաւին այս բոլորին վրայ տարանջատուած այս բեկորներն իսկ իրարու դէմ զինող, լարող, մեր հատուածական պայքարները, որոնց աւելի թաթը ապականած է, կազմակերպուած կամ անկազ-

մակերպ գաղութներու մինչև յետին տնկիւնները, անհամեմատ լայնցնելով այս թշուառ գաղութներու տագնապն ու յուսահատութիւնը:

Սաքրամէնթոյի Հայ գաղութը հզօր է սակայն իր բոլոր հատուածներու համեմաշխ դործունէութեամբ: Գաղութի զանազան կազմակերպութիւնները (Հայց. եկեղեցւոյ Դպրաց Դաս, Հայ եկեղեցւոյ երիտասարդաց Կազմակերպութիւն (A. C. Y. O.), եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւն, Կիրակնօրեայ Դպրոց, և այլն), բոլորն ի մի խմբուած են Հայց. եկեղեցւոյ փրկարար նոյն հովանիին տակ. կը օնան ու կը նիւթեն ի հաշիւ եկեղեցական ու ազգային նոյն խեղանքներուն, ստեղծելով եկեղեցական ու ազգային առողջ միութեան մը շինարար բարիքները:

Այս առթիւ գնահատանքով կարելի է յիշել տեղւոյն այցելու Հոգեւոր Հովիւր՝ Արթ. Տ. Պետրոս Քհնյ. Գառարձեան, որ լայն չափով կազմակերպիչը եղած է այս գաղութին ու անոր հոգեւոր և ազգային գիտակցութեան:

Գնահատանքով պէտք է յիշել Դաւիթորնիոյ Առաջնորդարանն ու իր Ս. Առաջնորդները, որոնք բերած են իրենց խնամքն ու հոգածութիւնը, փոքրիկ այս գաղութի կազմակերպման գործին մէջ:

Գնահատանքով կարելի է յիշել տեղւոյն ազգայիններէն Գուրգէն Արկ. Վարդանեանը, գիտակից ու պատուական Հայ մը որ իր հայեցի զարգացումով և եկեղեցական առողջ ոգիով լաւագոյն ղեկավար մը հանգիստացած է գաղութի անդամներուն:

Գնահատանքով պէտք է յիշել, տեղւոյն ամերիկացիին հայ երիտասարդները, որոնք սակայն ազգային և եկեղեցական առողջ նախանձախնդրութեամբ զիտցած են վառ և կենդանի պահել գաղութի եկեղեցական ու ազգային կազմակերպութիւնը:

Ասկէ անդին խօսքը կուտանք տեղական թղթակիցի մը՝ ուր յարգելի պարօնը մեր վերի խորհրդածութիւնները արդարացնող իր ականատեսի վկայութիւնները կուտայ:

Կ. Վ. Գ.

Սաքրամէնթոյի հայ համայնքը թէև թիւով փոքր, բայց ներկայիս գործունեայ

և յարգուած գաղութ մըն է: Այս ալ շնորհիւ քաղաքին մէջ երեք տարիէ ի վեր հիմնուած Հայց. Ս. Յակօր եկեղեցւոյ, որ ունի իր կոկիկ մատուռը և յարակից արդիական սրահը՝ իր յարակից յարմարութիւններով: Եկեղեցւոյ շուրջ հաւաքուած են և հետզհետէ կը հաւաքուին քաղաքիս Հայերը առանց կուսակցական և նոյն իսկ դաւանական խտրութեանց: Ուրախալի է նշել թէ եկեղեցւոյ վարչութիւնը ընդհանրապէս եկեղեցւոյ նուիրուած երիտասարդ ուժերու ձեռքն է: Եկեղեցին ունի իր Հոգաբարձութիւնը՝ բաղկացած 7 անձերէ: Ունի իր Դպրաց դասը՝ զոր նուիրումով կը վարէ Տիկ. Ալիս Յովհաննէսեան-Սփէնկլըր: Ունի իր Կիրակնօրեայ դպրոցը, որուն վարիչն է նոյնպէս իր գործին նուիրուած Տիկ. Հելէն Թաշճեան: Ունի նաև հայերէնի գիշերային դպրոց փոքրերու և չափահասներու համար:

Ըլլալով փոքր համայնք մը Սաքրամէնթոն տակաւին ի վիճակի է պահելու իր Ֆնայուն Հովիւր: Օքլէնտի Հոգեւոր Հովիւ Տ. Պետրոս Քհնյ. Գառարձեան կը հովուէ նաև Սաքրամէնթոյի թեմը՝ ընկելով իր լաւագոյնը անոր բարգաւաճութեան համար:

Սաքրամէնթոյի հայ համայնքին մէջ ամենէն հին և գործունեայ կազմակերպութիւնն է եղած Եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւնը որ հիմնուած է ասկէ աւելի քան քառորդ դար առաջ: Երկար ատեն երբ տակաւին Սաքրամէնթոյի Հայութիւնը զուրկ էր սեպհական եկեղեցւոյ շէնքէն՝ եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւնն էր որ կը պահէր եկեղեցւոյ ոգին և սէրը այս համայնքին մէջ: Սեպհական եկեղեցւոյ շէնք ունենալէ յետոյ այս Միութիւնը զօրացուց իր գործունէութիւնը աւելի եռանդով և աւելի անդամներով:

Քանի մը տարիէ ի վեր Սաքրամէնթոյի և չրջակայքի Հայութեան համար բացառիկ և սպասուած դէպք մըն է Տիկնանց Միութեան տարեկան ճաշկերոյթ-պարահանդէսը: Պարահանդէսը հայկական-ժողովրդական պարերէ կը բաղկանայ, որուն համար մասնաւոր նուագախումբ մը կը հրաւիրուի դուրսէն: Եկեղեցասիրաց Տիկնանց Միութեան ժրջան անդամները արդէն գործի լծուած էին ամիս մը առաջ: Անոնք ջանացին իրենց լաւագոյնը ընել յաջողութեանը համար այս երեկոյթին որ

ՔԱՂՈՒԱԾՔ

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ԽՈՐՀՈՒՐԻՒՆԻ ՆԻՍՏԵՐԻ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՑ

Հետեւեալ երեք կտորները կը քաղենք Մայր Աթոռոյ պաշտօնական ամսագիր Էջմիածինի 1956 Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր թիւէն, երեսադէմի հարցերուն հետ ունեցած իրենց պաշտօնական կապակցութեան համար: Խմբ. ՍԻՈՆԻ

Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը իր սոյն ճիստում (Նոյեմ. 9ի) նորից զբաղուեց Երուսաղէմի խնդրով, այս հարցի վերաբերեալ նոր փաստաթղթերի եւ նամակագրական ճիւրքերի հիման վրայ:

Նորին Ս. Օծուրիւն Վեհափառ Հայրապետ Գերագ. Հոգ. Խորհրդի այս ճիստում յայտնեց այն մասին, որ ինքը Տ. Եղիշեկ Արքեպիսկոպոսի հետ ունեցած խօսակցութեան ընթացքում Նոյեմբերի 4ին քեղադրել է նրան, Հայ Եկեղեցու ընդհանուր ժողովուրդը, հրաժարուել Ս. Աթոռում ունեցած իր պատշոններէն եւ չվերադառնալ առհասարակ Երուսաղէմ:

Տ. Եղիշեկ Արքեպ.ը հիմնականում համարձակ է եղել Վեհափառ Հայրապետի քեղադրութեան եւ խոստացել է որոշ ժամանակի համար փաշտել ամեն գործից:

(Էջմիածին 1956, Նոյ.-Դեկտ., էջ 25)

ԼՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ

Նոյեմբեր 5ին, Երկուշաբթի, առաւօտեան ժամը 7ին, Մայր Աթոռից դէպի Մոսկուա մեկնեցին... Տ. Եղիշեկ Արքեպ. Տէրեւեանը եւ Շահէկ Վրդ. Անեմեանը: ... Հիւրերը երեք օր Մոսկուա մնալուց յետոյ Նոյեմբերի 9ին հանապարհորդեցին դէպի Յիւրիս:

(Էջմիածին 1956, Նոյ.-Դեկտ., էջ 27)

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՒ ԴԻԻԱՆԱՏՈՒՆԷՆ

Վերջէս Ափիւսի մի շարք քերթերում երեւաց մի հազարդագրութիւն այն մասին, որ Նոյեմբերի 2ին Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնից Լիզպոն եւ մեկնած Գերաւորդ Տ. Եղիշեկ Արքեպ., Տէրեւեանը եւ Հոգեւորդ Տ. Շահէկ Վրդ. Անեմեանը՝ յատուկ առաքելութեամբ:

Այս առթիւ Մայր Աթոռի Դիւանատունը լիազօրուած է պատշոնապէս յայտարարելու, որ Գերաւ. Տ. Եղիշեկ Արքեպ. Տէրեւեանը եւ Հոգ. Տ. Շահէկ Վրդ. Անեմեանը Նոյեմբերի 9ին Մոսկուայից մեկնել են դէպի Յիւրիս եւ նրանք ոչ մի յանձնաւորութիւն չեն ունեցել ոչ մի հարցի կապակցութեամբ՝ յանուն Վեհ. Հայրապետի բանակցութիւններ վարելու Լիզպոնում կամ այլուր:

(Էջմիածին 1956, Նոյ.-Դեկտ., էջ 122)

5 Յունուար 1956 թ.

Էջմիածին

ԴԻԻԱՆԱՏՈՒՆ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՈՅ

հայկական ըլլալով մէկտեղ հետզհետէ միջազգային երեւոյթ մը կը ստանայ:

Արդէն ճաշկերոյթէն շարք մը առաջ տեղական թերթերը, ռատիոն եւ թելիփիլժընը սկսան ծանուցանել գալիք հայկական ճաշկերոյթ - պարահանգէսը: Թերթերը արպեցին եւ թելիփիլժընն ալ ցոյց տուաւ հայ տիկիներու պատկերները ազգային տարազներով: Եւ ճաշկերոյթն անցաւ յաջող՝ ամէն կերպով: Արդէն ժամը 6ին բազմութիւնը սկսաւ գալ ճաշասրահ՝ ճաշակելու հայկական համեղ կերակուրները: Տիկիներ եւ օրիորդներ ազգային գոյնգոյն տարազներով՝ կը սպասարկէին ժողովուրդին: Զարմանալին այն է որ Հայերէ շատ աւելի օտարներ էին որ եկան ո՛չ միայն ճաշակելու հայկական կերակուրները, այլ նաեւ անոնցմէ շատ մնացին մինչ եւ վերջ եւ Հայերէ աւելի մեծ եռանդով մասնակցեցան հայ ժո-

ղովրդական պարերուն: Իրապէս հաճելի եւրեւոյթ էր տեսնել աւելի քան 50 պարողներ մէկ անգամէն հսկայ շուրջպարի մը մէջ՝ կենտուրախ եւ թրվուուն՝ թխահեր ու խարտեալ խառնուած իրար:

Եկեղեցատէր Տիկնանց Միութիւնը այս առթիւ կերակրեց աւելի քան 400 անձեր եւ ժամը 9ին արդէն կերակուրներն սպասած էին: Ասիկա անշուշտ դիւրին գործ է՝ կը պահանջէ ծանր աշխատանք: Բայց որովհետեւ այդ աշխատանքը մեր սուրբ ու սիրելի Եկեղեցիին համար է՝ ամէն ատեն անոնք սիրով յանձն կ'առնեն զայն:

Վստահ եմ թէ Սաքրամէնթոյի Հայութեան ղեկավարներուն թարգմանն եղած պիտի ըլլամ հրապարակաւ յայտնելով մեր հիացումն ու գնահատանքը Եկեղեցատէր Միութեան ժրաջան անդամներուն իրենց օգտաշատ գործունէութեան համար: